

Марина Ребенко, 43 роки, Київщина

...Усі речі ми склали так, щоб у будь-який момент все просто кинути і бігти. Звичайно, це були документи, ліки і гроші. Але крім цього я взяла з собою прикрасу. Вона була не золота чи срібна. Це була вручну виготовлена брошка у вигляді маку. Ця брошка поїхала зі мною, як символ майбутньої перемоги. Я сподівалася, що одягну її дуже скоро і носитиму весь час. Але на жаль, перемога не прийшла так швидко. Проте думка, що у мене в шухляді вже є такий значущий символ нашої свободи зігриває мою душу. І хоча я, як і весь світ, в очікуванні свята, це мене не ламає, а тільки загартовує. Бо коли мені особливо важко, я дістаю свою брошку і уявляю, як щастя буде переповнювати душу, коли ми переможемо!

Ксенія Ткачова, 20 років, Київ

...Я їхала разом з подругою, тому що вдвох було не так страшно. На той момент ми знали одна одну лише півроку, просто жили в одній кімнаті в гуртожитку. Я дуже переживала за свою родину, особливо за свою 9-ти річну сестру, бо я розуміла, що я не можу взяти її з собою. І саме з сестрою пов'язана річ, яку взяла, - мій обруч з жабкою. Він їй дуже подобався, вона теж іноді називала мене "жабкою", тому що в мене було зелене волосся. А також це такий опізнавальний маячок, щоб мене не загубили в натовпі під час евакуації або у разі нещасного випадку. Щоб мене можна було б якось упізнати.

Тетяна Тулуп, 44 роки, Донецьк-Одеса

...В перше тікати від війни мені довелося в 2014 році із Донецька. Другий раз - 2022 році з Одеської області. Я розуміла, що зможу взяти з собою лише мінімум речей, бо в мене в одній руці дитина, в іншій невелика валіза. Але, коли мій погляд впав на ікону Георгія Побідоносця, я твердо вирішила взяти її із собою. Вона належала моєму батькові при житті, а коли його не стало, моєї матері наснився сон, в якому батько заповів віддати цю ікону онуку, моєму сину. Вона - сімейна реліквія, оберіг, частина батьківського дому, зв'язок між поколіннями. Це символ незламності духу, нагадування, що Добро перемагає зло. Завжди перемагає.

Надія Чечель, 19 років, Харків

...Коли почали з'являтися тривожні новини мама сказала мені зібрати тривожну валізку. Крім обов'язкових речей - одягу і документів, я хотіла взяти з собою й дещо особливе. Справа в тому, що я збираю речі, пов'язані з різними періодами мого життя. Я хотіла взяти все, але це було неможливо. Тоді я зупинила свій вибір на цих кільцях. Найголовніше з них - сіре, тому що воно парне. Я подарувала такі самі прикраси моїм університетським подругам. Зараз ми далеко одна від одної, але я відчуваю зв'язок між нами. Це важливо для мене. Інші кільця асоціюються з моїм періодом безтурботності. Періодом до повномасштабного вторгнення.

Вероніка Коваленко, 34 роки, Київщина

...Ми не готувалися до евакуації. Але за кілька днів ворожі танки вже були в сусідньому селі і навкруг точилися жорсткі бої. Ми опинилися якраз на лінії розмежування. Виїжджали через поля всімох: я, чоловік, четверо дітей, бабуся, собака і кішка. В кожного з нас був тривожний рюкзачок, в якому крім всього необхідного було ще сімейне фото. На його звороті були написані всі наші імена, дати народження дітей і телефони батьків. Ми зробили це, бо боялися, що нашу родину можуть розлучити. А весільний рушник нам передали за першої можливості. Це домотканий рушник з символами Дерева роду, він є родинним оберегом. Ми хочемо зберегти його і передати у спадок нашим дітям.

Тетяна Федотова, 36 років, Коломия

...Виїхати з міста було майже неможливо, але на щастя нам змогли допомогти наші далекі родичі. На всі збори в нас було три години. З речей ми майже нічого не брали, не було куди їх складати - у нас були лиш маленькі рюкзачки. Взяли ліки, телефон, зарядне. А також сімейну реліквію - маленький годинник, що передається по жіночій лінії в нашій сім'ї. Моя прабабуся зпочаткувала цю традицію. Цьому годиннику майже сто років і тепер він має перейти моїй доньці. Моя ж мама хотіла лиш провести нас до Польщі і все думала повертатися назад, бо в Україні лишився її чоловік та син. На згадку вона взяла с собою саморобні брелки - маленьке нагадування про онуку. Зараз вона з нами в Німеччині.

Аліна Щербина, 55 років, Херсонщина

...В перший же день війни нам вдалося вивезти доньку на Західну Україну. Вона разом з далекими родичами змогла дістатися до Польщі і була вже в безпеці. Мені ж вдалося виїхати лише на третій раз, коли Херсонщина вже була окупована. Ми проривалися безпосередньо через лінію зіткнення. Свою валізу я перебирала два рази, але цей годинник я взяла одразу, бо він є важливим для нашої сім'ї. Ще до початку війни дітям в школі розповідали про те, що має бути в тривожній валізі: теплі речі, документи і сімейна реліквія. Він і є нашою реліквією, символом зв'язку поколінь. Годинник належав моїй бабусі, це був подарунок від моїх батьків на її 50-річчя. Він нагадує мені про домівку, моє дитинство і всю нашу родину.

Яценко Дар'я, 20 років, Херсонщина

...З 2014 року я чула, як ночами наша техніка йшла на схід України. З того часу в мене були зібрані документи і ліки, бо я розуміла, що в будь-який момент потрібно буде рятувати своє життя. Поруч завжди був і цей ведмедик. Коли мені було 18 років я успішно здала екзамен на посвідчення водія. Моя подруга подарувала мені цього ведмедика, він мав стати супутником в моїх подорожах. Так з Херсонщини він поїхав зі мною до Харкова на навчання, потім опинився в евакуації на західній Україні. Тепер він тут, в Німеччині. Загалом після початку війни я зрозуміла наскільки мало мені треба для щастя: трішки речей, можливість подзвонити рідним і частинку домівки поруч.

Василіса Недугова, 25 років, Харківщина

...Вийжджати я вирішила на 10 день і єдина думка, яка була в той час в моїй голові - я дуже хочу жити! Перед війною всі казали, що потрібно скласти тривожну валізу, але я того не слухала. І от коли прийшов час, я брала все, що було під рукою. Також я взяла улюблену книгу, в ній частина мого просвітлення, яке дуже хочеться зберегти. Це була обіцянка собі, що я ще повернусь до цього. А також скетчбук - я художниця і я знала, що мені захочеться малювати. В такі моменти, коли ти переживаєш такий сильний стрес тобі хочеться бути де завгодно, крім того моменту, де ти існуєш зараз. І малювання це одна з тих речей, яка дозволяє трохи виїхати в інший світ, де краще і спокійніше. Та якби в мене був вибір, я б лишилася вдома і нікуди б не тікала.

Валентина Чепельчук, 64 роки, Одеса

...Я до останнього вагалась і не хотіла виїжджати з рідного дому. Але мене вмовила моя подруга і до того ж я не почувалася в безпеці в своїй квартирі. Коли прийшов час евакуюватися у мене майже все же було готово. Крім необхідних речей в валізі був цей котик. Його мені подарував мій батько коли мені було 4 роки, він багато їздив у відрядження і завжди привозив мені подарунки. Котик був зі мною все життя, ми разом подорожували Радянським Союзом, а тепер він зі мною в Нюрнберзі. Цікаво, що за стільки років, я так і не дала йому ім'я. Зараз я відчуваю страшену невпевненість і не маю ніяких планів на майбутнє. Є тільки сьогодні і все. Але я рада, що мій котик, мій найцінніший подарунок, поруч.

Людміла Ніконенко, 42 роки, Чернігів

...Ми жили в Чернігові біля лісу. Коли почалась війна, то ми бачили, як заходили ворожі війська, як літали літаки і на очах нищилися будівлі. Я не хотіла їхати, не хотіла залишати чоловіка та хвору матір, але я мала врятувати своїх двох дітей. Наш будинок постраждав - під час одного з бомбардувань впав дах і мій старший син витяг нас з завалів. Але вдома залишилася машинка, а це була найулюбленіша іграшка молодшого сина. Тому я мала повернутися і знайти її, бо нічого було більше не потрібно, крім спокою дитини. І маю сказати, що найважчим було не залишати речі, найважче - покидати своїх рідних.

Вікторія Зінченко, 42 роки, Київ

...Навіть мій чоловік, він військовий, зв'язківець, інженер, який протягом 30 років працює і служить в Україні, не вірив, що почнеться війна. Ми не збиралися виїжджати, але чоловіку було б спокійніше, коли сім'я була б в безпеці і ми наважились на цей крок. Думали, що їдемо на два-три тижні, тому мало брали з собою, в основному ліки та дитячі речі. Взяли і цю чашку, бо син її дуже любить. Таку чашку в магазині не купити, бо це подарункова чашка мого чоловіка, на ній зображені всі українські символи. Мій чоловік отримав її разом з одним з орденів до Дня захисника України. Він зараз в Україні і допомагає нашій Державі в її боротьбі, а чашка з нами тут, як маленька згадка про нього.

Римма Сіраж, 56 років, Дніпро

...23 лютого 2022 року я була в гостях у друзів, а коли повернулася додому, то в мене з'явилося дивне відчуття, що зараз я маю бути зі своїми рідними. У мене в комоді зберігаються фотографії всіх важливих для мене людей. Діставши їх, я розклала фотографії навколо себе і довго пригадувала найважливіші моменти життя. І потім найдорожчі я склала на видному місці. А вранці почалась війна... Я не пам'ятаю, як я збиралася, пам'ятаю лише, що забирала ці фотографії під важкий гул літаків. І пам'ятаю страшну думку в моїй голові - я не знаю, коли зможу повернутися додому. З війною прийшло розуміння того, що я, така тендітна жінка та маленька людина в цьому великому світі, нічого не можу зробити, щоб зупинити цей жах. Я кожен день сподіваюсь, вірю та молюся за мир! Спаси Господи!